

Segítségnyújtás a szlovák néprajzi gyűjteményeknek

Magyarország területén 57 szlovák néprajzi gyűjtemény található, az alábbi megyékben: Bács-Kiskun, Békés, Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád, Fejér, Heves, Komárom-Esztergom, Nógrád, Pest, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Veszprém.

Jelenleg a Magyar Köztársaság területén több mint 300 tájház ismert, melyek érdekviseletére, szakmai munkájuk irányítására 2002. november 26-án megalakult a *Magyarországi Tájházak Szövetsége*. E szervezet legfontosabb célja: „A Magyarországon létező tájházakat működtető jogi- és természetes személyek érdekeinek képviselése és összehangolása. A tájházak megőrzésének, szakszerű helyreállításának, működtetésének, fenntartásának, fejlesztésének elősegítése, új tájházak létrehozásának szakmai támogatása, valamint részvétel a tájházakkal és gyűjteményeikkel kapcsolatos tudományos kutatásokban”.

A Magyarországon fellelhető tájházak, kiállítóhelyek között a nemzetiségi kultúrát bemutatók száma jelentős, melyek közül a németek és a szlovákok jeleskednek nagyobb számú kiállítóhellyel. A szlovákok hoztak létre először társaságot a tájházai, kiállítóhelyeik, néprajzi gyűjteményeik megsegítésére. Az Országos Szlovák Önkormányzat 2003. december 12-én alapította meg a *Legatum Szolgáltató és Ingatlanhasznosító Közhasznú Társaságot*. E gazdasági szervezet a Miniszterelnöki Hivatal Nemzeti és Etnikai Kisebbségek Főosztálya támogatásával működik, melynek legfőbb feladata a Magyarországon található települési szlovák önkormányzatok fenntartásában működő szlovák tájházak, kiállítóhelyek, néprajzi gyűjtemények üzemeltetésének, kezelésének biztosítása. A Legatum Kht. támogatja ezek működtetését, fejlesztését, illetve a néprajzi gyűjtemények megőrzését.

A társaság – létrejöttét követően – 2004-ben kezdte el az Országos Szlovák Önkormányzat székhelyén a konkrét gyakorlati munkát. A legtöbb teendő a szlovák néprajzi, helytörténeti gyűjtemények fenntartói részéről érkezett felvetések, problémák megoldására, a működtetésükkel kapcsolatos gondok kiküszöbölésére koncentrált. A tájház fenntartó részéről ér-

kező problémák jogi, tulajdoni, szakmai muzeológiai felvetések voltak. A magyarországi szlovák kiállítóhelyek ma is hasonló nehézségekkel küzdenek, mint a hazai tájházak többsége: tulajdonjog, működési engedélyek, az épületek és a gyűjtemények állagának megóvása, működtetés, üzemeltetés, a kiállítóhely nyitva tartása, belépők kérdése, biztonsági, védelmi berendezések beszerzése, gondnokok bérezése, kiadványozási lehetőségek.

A társaság szakmai feladatai a szlovák néprajzi gyűjtemények működtetésével kapcsolatosak: muzeológiai, gazdasági (finansziális támogatások) és jogi teendőkre koncentrálnak. A szakmai muzeológia területén

a szervezet munkája a kiállítások elhelyezésével, kialakításával, a tárgyak restaurálásával, a leltárak vezetésével, az épületek felújításával kapcsolatos kérdésekre összpontosul. A társaság szakmai irányítását és vezetését Ando György néprajzos muzeológus, a Magyarországi Tájházak Szövetségének elnökségi tagja, ügyvezető igazgató látja el; a jogi kérdésekhez kapcsolódó feladatokat dr. Horváth Endre; a gazdasági ügyintézésért Fekete Márta; az adminisztratív teendőket pedig Lami Eszter végzi.

A Legatum Kht., később Kft., évi rendszerességgel szervezi meg a magyarországi szlovák tájházvezetők országos konferenciáját, amely a szlovák tájházak, néprajzi gyűjtemények fenntartása és működtetése terén felmerülő eredmények ismertetését, valamint a problémák megoldását végzi el, a szakmai kérdésekre keresi a megfelelő válaszokat.

Az eddig megrendezett konferenciák az alábbi témák köré épültek: *Értékek védelem nélkül* (2004); *Látogatóbarát tájházak (A kulturális marketing szerepe a tájházaknál, 2005, Szügy)*; *Pusztuló értékeink (Néprajzi tárgyak restaurálása, 2006, Sárisáp)*; *Értékeink számbavétele (A néprajzi tárgyak nyilvántartása, 2007, Ecsér)*; *Népi építészeti értékeink (Népi épületek megőrzése házilagosan, 2008, Kesztölc)*. A IX. Magyarországi Szlovák Tájházvezetők Országos Konferenciáját 2009-ben Dunaegyházán rendezték meg, *A tájház a település kirakata* címmel. Az országos konferenciák lebonyolítása mellett a szakmai szemináriumok, műhelyek, regionális találkozók megszervezése is folyamatos.

A Legatum Kft. anyagi juttatásban is részesíti a szlovák tájházakat, kiállítóhelyeket, néprajzi gyűjteményeket. Részt vesz a rekonstrukciós munkákban, a felújításokban, a biztonsági rendszerek kiépítésében. 2008-ban 14 kiállítóhely részesült anyagi támogatásban, melyek közül 4 kapott az adott település népi viseletének bemutatásához segítséget nyújtó – egy pár (férfi-nő) – kirakati bábút.

2009-ben kiadásában jelent meg az a reprezentatív album, mely Magyarország szlovák tájházait, múzeumait, gyűjteményeit mutatja be gazdag kép- anyaggal illusztrálva.

Pilisszentkereszt: Szlovák Tájház

Nyíregyháza, Sóstói Múzeumfalu: Tírpák porta

Tatabánya-Bánhida: Szlovák Ház

Tótkomlós: Szlovák Tájház

Galgaguta: Tájfolyosó az általános iskolában